

Tiltaksplan villrein – Oppsummering av gruppearbeidet på arbeidsverksted, Spidsbergseter 19.06.23

Innhold

Helhetlig arealforvaltning	2
Ferdsel	3
Hyttebygging	5
Motorferdsel i utmark	6
Jaktorganisering	6
Salteplasser	7
Kongevegen fra Dovre til Fokstugu	7
Grimsdalsvegen/Haverdalsvegen	8
Trekkområdet ut til Fampen	8
Bringbu	8
Trekkområdet vest for Rondane-massivet	9
En hovedtrasé gjennom Rondane Nord	10
Venabygdsfjellet	10
Friisvegen	10

Helhetlig arealforvaltning

Overordna synspunkter:

- Innstramming i arealpolitikken bør skje fra nasjonalt hold; De lokalpolitiske omkostningene ved innstramminger er for store. Selv om en er positiv til lokal forvaltning må det til en form for sentral styring.
- Det er en utfordring at vi gjerne blir lokale når vi snakker om tiltak. Viktig å se det store bildet, ikke kommunevis.
- De begrensninger nasjonale myndigheter gjør, må kompenseres til de som mister rettigheter, muligheter osv.
- Særdeles viktig med dialog, involvering og kommunikasjon. Må ha en felles forståelse som utgangspunkt.
- Kommunene må få kompensasjon for «tap» av arealer, dvs. arealer de ikke kan ta i bruk til ønsket aktivitet.
- Besøksforvaltningsarbeid i kommunene – her kan Fylkeskommunen være et nav
- Arealforvaltninga innen den enkelte kommune må ses i sammenheng av sektormyndighetene. Settes det av areal til frivillig vern må det være muligheter for utbygging på andre arealer.
- Bit for bit-utbygging. Summen av alt! Vanskelig for politikere i en kommune å se det hele bildet totalt?
- Vanskelig å delta i diskusjoner om arealplaner. Vanskelig fagfelt. Hva ligger det i de ulike planene?
- Ulike kulturer i gamle Hedmark og Oppland.
- Det må tas hensyn til landbruksnæringa. Sambeiting med rein og storfe og småfe kan også være bra. Må ikke legges for store begrensninger på næringa/husdyrnæringa. Må få utøve landbruk på en fornuftig måte.
- Må til noe inngripende. Noe som monner! Erkjenne den utfordringa vi har.
- Forskjeller på Rondane Nord og Rondane Sør

Regionale planer:

- Må gjøres mer forpliktende, men må ha legitimitet.
- Regional plan bør bli klarere/tydeligere slik at den blir enklere å følge opp. Kan bli mange ulike tolkninger av den regionale planen. Men; En tydeligere regional plan kan gå på bekostning av den kommunale selvråderetten.
- Regional plan bør i større grad implementeres i kommunenes eget planverk, bl.a. ved å få inn soneinndelingene fra regional plan i kommuneplanene (leveområde, buffersone, utviklingssone). Dette gjøres ulikt fra kommune til kommune. Legge inn klare politiske føringer i kommuneplanens samfunnsdel.
- Sone 3 «utviklingssone» har også restriksjoner. Omkamper her.
- Kommunene gir mange dispensasjoner i buffersona – begrense disse
- Fylkeskommunen må være en aktør som får kommunene til å snakke sammen.
- Regional plan, inkl. handlingsprogrammet, bør revideres.
- Gjennomføre årlige dialogmøter som gitt i handlingsplan – godt møtepunkt.
- Regionalt planforum kan brukes mer aktivt.
- Ressurser må inn for å følg opp regionale villreinplaner fra fylkeskommunen.
- Flere ressurser til kommunens administrasjon for å følge opp planer.

- Felles sti og løypeplan utarbeides i samarbeid mellom kommunene og nasjonalparkstyret.
- Kommunenes administrasjoner «kneler» av mange oppgaver.

Areal- og naturregnskap:

- Er et godt tiltak og verktøy dersom en har nok data, men mye natur er ikke kartlagt.
- Ta ut områder fra kommuneplanens arealdel. Ikke ta hull på noe helt nytt.

Bedre samhandling:

- Viktig å samles fysisk oftere.
- Øke samhandlingen.
- Viktig å være enig om kunnskapsgrunnlaget! Ulikt kunnskapsgrunnlag legges til grunn. «Føre-var» er uansett viktig.
- Bedre samarbeidet mellom byråkratiet og kommunene.
- Forvaltningen må bli enklere å forholde seg til. Blir for mye byråkrati.

Ferdsel

Generelt:

- Tiltakene må være målretta:
 - Skille mellom ulike sesonger/perioder i forhold til villreinens arealbruk. Fokuser på de sårbare periodene. Jfr. «åpningstider» for Pilegrimsleden og DNTs selvbetjente hytter som er stengt i mai/juni.
 - Forskjeller mellom områder: Skille tiltak på fjellet og i skogen
- Viktig med informasjon om hvorfor tiltak gjennomføres. Informasjon må komme i forkant.
- Det trengs kraftige tiltak noen steder, ikke ostehøvelprinisipp. Kommuneøkonomi er ikke lenger et argument.
- Begrense ferdsel i vårperioden: Vinn - vinn med mindre slitasje på vei på vår og forsommer.
- Ferdselsbegrensninger må være kunnskapsbasert.
- Lettere å få aksept for tidsbegrensa ferdselsreguleringer enn permanente reguleringer.
- Allmenninger er åpne for allmennheten.
- Vanskelig å sette sluttdatoer for aktivitet om våren pga. at tidsrommet for påska varierer.
- Syklister skaper mer «trafikk» enn gående.
- Viktig å bygge på erfaringer fra gjennomførte tiltak. Å fjerne hytter/stier fungerer. Tiltak som er gjennomført er underkommunisert.
- Kan reinen endre trekkveiene?
- Må ta hensyn til villreinens beitesyklus.
- Kommunene trenger verktøy for å styre ferdsel.
- Mer ferdselsbegrensninger i utlandet, utlendingene aksepterer dette.
- Vanskelig å reversere, enklere å ta tak i «gule» områder?
- Mer midler til kommunikasjon om natur/til naturveiledning/oppsyn.

- En hovedsti i Rondane, er det et aktuelt tiltak? En stenger da av flere hytter og tilkomsten fra øst i Rondane. Vanskeligere for folk å få tilgang til området. Får en aksept for det? Erstatning for hytter som legges ned? Bjørnhollia for eksempel. Dette gjelder for DNT over hele Norge.
- Statskog skiller mellom næring og rettighetshavere. Næring er turister, landbruk er rettigheter. Er dette noe flere bør vurdere?
- En del av de foreslåtte tiltakene kommer til å kvele lokalt næringsliv. Kommer det drastiske tiltak må en kompensere på en eller annen måte. Prosjektet «villrein fjellet som verdiskaper» er et bra forsøk, men det monner ikke i det store bildet. Det erstatter ikke annen næringsaktivitet.
- Stien mellom Grimsdalshytta og Gautåsæter er til hinder for villreinen. Ferdsele her hindrer bruken av de østlige områdene.

Hvem sin ferdsel skal begrenses?

- Enklest å begrense noen type aktiviteter som ikke går på bekostning av allemannsretten.
- Ferdsel av turister i skuldresesonger.
- Må ta vare på den lokale næringsutviklinga.
- Besøkende/tilreisende, ikke lokale eller landbruksnæringa. Masseturisme er utfordringen.
- Tidsbegrense motorferdsel.

Hvordan kan ferdselen begrenses?

- Trenger et prøveprosjekt på ferdselseguleringer.
- Klarer vi å styre markedsføringen på sosiale medier?
- Treningsapp'er: Strava, Trimpoeng, Ti på topp, Stolpejakt: Kan se på dette som noe positivt, samarbeide om å legge inn turmål som det er mulig å bruke. Dra rutene ut av de mer sårbare områdene. Her må en ha en god dialog.
- UT.no har mye informasjon per i dag, men dette kan spres enda bedre.
- Enklere å styre ferdselen enn å begrense den, jfr. Trolløypa.
- Fjerne stimerking.
- Kursing og sertifisering av guider og bedrifter.
- Reiseliv og forvaltning må samarbeide.
- Felles sti og løypeplan for hele Rondane.
- App som løsning for å kommunisere.
- Tenke helhet, kanalisering til utkant.
- Må eige produktene lokalt.
- Vinterstenging av veger: 1. des – 1. juni da er det lite behov for å være i fjellet for næringsaktører.
- Regional sti- og løypeplan. Eks. Hardangervidda, Viken fylkeskommune. Må ha et overordnet ledd som organiserer dette, regionalt og overordnet. Samordning med nabokommuner, eksempelvis ift motorisert ferdsel i utmark.
- Tiltak i randsona.
- Kanalisere ved hjelp av tilrettelegging. Legge tilrettelegging utenom viktige biotoper. Skiløyper og sykkeløyper må ikke lede folk inn i fjellet.
- Stoppforbud i trekkområder.
- Naturguiding legges til randsona. DNT mener guidevirksomhet kommersialiserer friluftslivet, og er derfor negative til dette.

- Private hytter: Begrense utvidelsesmuligheter, brøyting, standardheving.
- Fjerning av stier fungerer bra, men de lokale bruker fortsatt stiene.
- Forbud mot el-sykkel og kiting i nasjonalt villreinområde. Allerede hjemmel for å innføre dette, det burde bli gjort. Ringebu har forbud mot kiting i nasjonalt villreinområde som bestemmelse til kommuneplanens arealdel.
- Fjerne flyvraket ved Øverlihøgda.
- Viktig å tenke stort! Eks: Tunnel, fv27, f.eks. Denne er viktig i beredskapssammenheng også.
- Sertifisering av reiselivsbedrifter.
- Krav til guiding i sårbare områder (for tilreisende).
- Løshunder er også et problem.

Hyttebygging

- Det er behov for en mer helhetlig forvaltning. Enkeltkommunene ser ikke hele bildet.
- Det må gjøres en kartlegging for å få oversikt over arealer og tomtereserver. Viktig at arbeidet er kunnskapsbasert.
- Delte meninger om regionalplanen bør ha tydeligere retningslinjer for hyttebygging. Viktig med legitimitet for evt. retningslinjer, og at kommunene involveres i utarbeidelsen. Det må hensyntas at reien oppfører seg forskjellig i fjell- og skogsområder.
- Det ble reist spørsmål om regionale retningslinjer er tilstrekkelige, trengs det nasjonale retningslinjer?
- Ved rullering av arealplaner må planavklarte arealer der utbyggingen ikke er startet vurderes på nytt («planvask»).
- Ubebygde tomter/uheldig plasserte hytter bør løses inn (kompensasjon).
- Det må ses på dispensasjonspraksisen for utvidelser av eksisterende hytter og omdisponering til fritidsformål.
- Det trengs klarere retningslinjer for utviklingssonen i regional plan for Rondane-Sølnkletten. Her er det mange omkamper.
- Kommuneplanens arealdel er juridisk bindende, i motsetning til regionalplanen. Viktig å forankre villreinhensyn i kommuneplanen.
- Det er ikke nødvendigvis hyttebygginga i seg selv som er problemet, men ferdselen.
- Høgstandardhytter medfører økt ferdsel, helårs-sesong.
- Sette maks. størrelse på hytter.
- Det må tas hensyn til landbruksnæringa.

Motorferdsel i utmark

- Stor variasjon mellom kommunene hvor mye som kjøres. Aktuelt med felles retningslinjer for villreinområdet? Men forskjell på hvor sårbare ulike områder er. Kommunene trenger mer veiledning i bruk av motorferdselregelverket.
- SNO kjører for mye og for mange i lag?
- Ikke bare kommunene som kan regulere motorferdsel i utmark. Også grunneierne.
- Parkering og villcamping langs bilveger bør reguleres.
- Begrense antall turer vinterstid for de som har sommerveg.
- Ved bygging av landbruksveger burde det vært tydeligere føringer for hvordan nytten for landbruket skal vurderes.
- Aktuelt med seinere åpning av seterveger.
- Bedre oppsyn med el-sykkel-bruken.
- Turister (med bobiler) verre enn lokale brukere.
- Vurdere kjøretider og sesonglengde, for skiløyper, leiekjøring, transport til private hytte m.m

Jaktorganisering

Det var stor enighet på i hvert fall en av gruppene om at noe må gjøres. Her har en store muligheter for å prøve ut tiltak uten at det får store konsekvenser for rettighetshavere og jegere. Viktig med evaluering underveis og eventuelt endre hvis ikke tiltaka får ønska effekt.

- Pålegger andre restriksjoner, vi skremmer villreinen bevisst. Selge flest mulig jaktkort, pumpe flest mulig inn. Begrense antall jegere + senere jaktstart. Får mer ro i skogen før reinen blir jaga opp i snaufjellet.
- Kortere jaktperiode? Fra 1.-19.september f.eks. Men kan ha uheldige konsekvenser ved at jegerne blir mer samlet og at jakta blir mer stressende.
- God oversikt – å ta ut nok dyr ei utfordring. Ikke profesjonalisere jakta eksempelvis gjennom SNO.
- Lagjakt kan gi mer effektiv jakt.
- Store jegeransamlinger. Spre jegerne gjennom ukesvis organisering. Vil gjøre det mer effektivt å være jeger.
- Tidligere avslutning av jakta på kvelden er aktuelt, men dette regulerer seg i stor grad sjøl.
- Bør være forbud mot jaktradio.
- Overnatting i jaktområdet reguleres; Stenging av jaktbuer, campingforbud.
- Frede storbukk i enkelte områder (eventuelt når bukkeflokker gjenopptar bruk i områder der de ikke har vært på lang tid).
- Bedre jegeropplæring.
- Fjellovens bestemmelser. Mange kort på få hender. Problematisk. Eksklusiv jakt.
- Tiltakene må få konsekvenser for alle.
- Rondane N har innført flere tiltak – det er bra.
- Parkeringsfrie soner langs viktige veger.
- Jaktcamping bør ses på.
- Jaktfrie soner bør prøves ut.
- Ikke rypejakt etter jul.

Salteplasser

- Viktig først å undersøke om parasitter er et problem for villreinen i Rondane.
- Kartlegge sauebeiting opp mot villreinbeiting (GPS).
- Viktig å samarbeide om løsninger til beste for villrein og beitedyr. Viktig med samarbeidsmøter forvaltning – beitelag. Arne Krogh veterinær på Vinstra har god kunnskap om snyltere på beitedyr, og bør kalles inn på fellesmøte med beitelaga.
- Beitenæringen positive til tiltak, men det vil bli en økonomisk utfordring for beitenæringa om det kommer flere pålegg som koster. Se på tilskuddsordninger for eventuelle tiltak.
- Mulige tiltak:
 - Kartlegging av salteplasser. De fleste fjellstyrene har dette i sine beitevedtekter.
 - Stramme opp utsettingen av saltstein, helst på berg (også problem med snyltere for sau).
 - Inngjerding som virker? Utviklingsprosjekt utprøving av ulike tiltak. Kan bli en økonomisk utfordring for beitenæringa.
 - Saltoppsamlere benyttes i enkelte CWD områder, må etterprøves. Kan være en god løsning om det fungerer.
 - Færre saltplasser?
 - Ta inn saltsteinen etter sesong.
 - Forbud mot å legge saltstein rett på bakken.
 - Alle lam behandles for snyltere. Bruke samme medikament?
- Liten kontroll med saltstein til elg/hjort, mer ordnede forhold i beitelag.

Kongevegen fra Dovre til Fokstugu

Tidligere ble områdene vest for Kongevegen/Pilegrimsleden helt frem til skiheisen brukt til vårbeite. Områdene rett øst for Kongevegen er viktige beiteområder fortsatt.

Hensikten er ikke å få mange folk til å gå Kongevegen. Pilegrimer som gruppe utgjør ingen stor ferdsel på denne stien. (Ferdsestall ble etterspurt).

Tiltak

- Ferdselsbegrensninger på våren
 - Det eksisterer begrensninger allerede – brua over elva Hondyrju legges ut 10.juni.
 - Pilegrimsleden markedsfører ikke turen før etter 10.juni. (Uansvarlig å lede pilgrimene over her tidligere – praksisen vil fortsette). Sender brukerinformasjon til overnattingsstedene som viderefremidler.
 - Alternativ trasé før 10.juni går utenom villreinområdet.
- Hvis det blir bygd permanente bruer må en informere om når det er egnet å gjennomføre pilegrimsreisen /gå Kongevegen, både av hensyn til villrein og sikkerhet for de som går.
- Alternativ trasé mot myrene mot Fokstugu (noe lenger bort fra villreinområdet) er blitt vurdert, men krever grunneiers tillatelse.
- Styre sykling gjennom forskrift? Rondane-Dovre nasjonalparkstyre kan styre sykling i verneområdet gjennom forvaltningsplanen i Dovre nasjonalpark for det stisegmentet som ligger i nasjonalparken. Forventer negative reaksjoner lokalt dersom det ikke blir tillatt å sykle på Pilegrimsleden.

Grimsdalsvegen/Haverdalsvegen

Tiltak:

- Endre åpningstiden til 15.juni fra vest men ikke fra øst (stenging v/Grimsdalshytta), dvs. at en kan kjøre inn fra øst. Ikke senere åpningstid av veien for næringsutøverne - lokale og bruksberettigede kan bruke veien tidligere enn andre besøkende.
- Tour de Dovre sykles én veg.
- Stoppe ulovlig ferdsel på Grimsdalsvegen før veien åpner – den er forholdsvis stor (motersykler særskilt).
- Stoppforbud fra Vegaskillet fram til Verkjesbakken under jakta. Jaktparkering på toppen av Verkjesbakken – ikke stoppforbud for jegerne akkurat her (Tøftum gamle grustak) men andre steder (stoppforbud tas inn i jegerkontraktene).
- Stoppforbud for alle.
- Sykkel skremmer rein mer enn bil - Regulere sykkeltrafikken.
- Ferdselsforbud for alle på veien mellom for eksempel kl 19-07 Håndheving? Vil reinen krysse i dette tidsrommet?
- Fjerne overnattingsmuligheten på fjellcampene (kun tilgjengelig på dagtid). Men; fjellcampene fungerer som en kanalisering av overnatting i dag.
- Fjerne fjellcampen langs Haverdalsvegen («Larkollen»). Denne ligger midt i trekket. Ha kun parkering her under jakta (Jaktparkering). Men; Nedlegging av «Larkollen» vil medføre flere campere v/Hellberget og fare for at denne utvides .
- Stoppforbud langs Haverdalsvegen for alle, ikke bare jegere under jakta.
- Hellberget kunne være kun jaktparkering – altså fjerne dagens bruk.
- Fjerning av fjellcampene langs Grimsdalsvegen (Løken og Bjørnsgårdseter) vil medføre at toalettbesøk og søppel vil bli spredt utover området.

Trekkområdet ut til Fampen

- Vanskelig å gjøre noe med Friisveien og Vinjeveien.
- Lite hensiktsmessig å brøyte opp Bjørsjøveien.
- Stopp og parkeringsforbud på Vinjeveien, ferdselsforbud på vestsida av veien.
- Allerede ubrøytet del av Vinjeveien må forbli ubrøytet.
- Informasjon og tilrettelegging.
- Få Fampen klassifisert som «Nasjonalt Villreinområde»

Bringbu

- Feil premis at bare Åmot nevnes i «oppgaven», hva med de andre kommunene?
- Bringbu er en oppkonstruert problemstilling.
- Det er allerede lagt opp til kanalisering fra Åmot kommune.
- Ikke noe problem i dag, bare ordinær skogsbruk i området.
- Får å få et mer helhetlig perspektiv bør man snakke om et større område helt fra Birkebeinerveien til Brumundsjøen.
- Hensynssone naturvern i kommuneplan nevnes i Ringsaker.
- Stoppforbud langs veiene inn hytteområdene kan være en mulighet.
- Frivillig vern må gjenoptas.

Trekkområdet vest for Rondane-massivet

En gjennomgående kommentar at nå må noe gjøres. Når det gjelder trekkpassasjer på vestsida så var det stor enighet om at parkeringsplassen på Spranget må bort og flyttes til Mysusæter. Utfordringen og usikkerheten rundt tiltak ved Peer Gynt ble tydeliggjort i begge gruppene. Dette gjelder både virkninger og konsekvenser av eventuelle tiltak.

- Sammensatt utfordring med flere grep som kan/bør tas, men man kan ikke gjøre alt, så er det viktig å prioritere tiltak utfra hva som gir størst effekt – bedre med noen få, kraftfulle tiltak enn en skog av mange mindre tiltak med individuelt sett liten effekt.
- Hovedproblemet er Spranget – må gjøres noe her. Ikke aktuelt med småtiltak hvis det ikke blir gjort noe her. Flytte parkeringa fra Spranget til Mysusæter vil ha god effekt. Hvordan få til ei løsning med parkeringsplassen? Hvem sitter i førersetet for å få gjort noe her?
- Gjenopprette ett trekk. Det må sterk lut til. Spranget flyttes. Sanering av stier. Peer Gynt et problem.
- Stor sykkeltrafikk – sykkelbruk forbys inn til Rondvassbu.
- Parkeringsplass på Tjønnbakken – «gammelt innspill» Utsiktspunkt Ranglarhøa. Buss inn til Rondvassbu? Flere skeptiske til buss inn.
- Vekke liv i Rondaneguiden – sertifisering av guider.
- Tilrettelegging rundt Formokampen en suksess.
- Skepsis til én hovedsti gjennom Rondane. Må ha en sti i øst og en i vest.
- Peer Gynt utfordrende. Store konsekvenser med nedlegging for turistene fra Høvringen.
- Flytting av stien til framsida av Randen – litt uenighet. Flere som også mener den kan kuttes ut.
- For mye turister i fjellet – kan det kanaliseres mer ut i randsonen?
- Fjerning av brua ved Spranget.
- Styrer ikke trafikken gjennom info og markedsføring alene. Men det er en del av løsningen.
- Merkingen til Vassberget er borte - gjort noen tiltak opp gjennom åra . Framsida av Steinbuhøa ikke problematisk – det innenfor utfordrende.
- Flere driver med merking og varding - må bli slutt. Informasjon viktig.
- Kun dagsåpen parkering på Spranget med høyere avgift kan være en løsning. Kan styrke næringsutviklinga på Mysusæter. Viktig at reinen får tilgang til botnene igjen.
- Redusere åpningstidene og overnattingskapasiteten på Rondvassbu.
- Sykkelutleie på Mysusæter
- Reduksjon av stier til kun en mellom destinasjoner (Mysusæter - Rondvassbu - Bjørnhollia) Fjerning av stinett på vestsiden av stor-Ula inn til Rondvassbu, fjerning av sti over Randen mellom Rondvassbu og Peer Gynt og sti i Kjondalen. Fjerning av sti i området erstattes av kompenserende tiltak utenfor NP.
- Omlegging av skiløyper til lengre fram i fjellet/randsona. Legge ned stikket løype vest for Stor-Ula inn til Rondvassbu, samt løype Kjondalen-Steinbuhø.
- Etablere forbud for organisert ferdsel i sårbare perioder for villreinen.
- Vurdere flytting av Peer Gynt-hytta, legge om stinett mot Mysusæter til fremsida av Vesl-Ula med bruforbindelse Kampen – Mysusæter.
- Etablere alternative turfasiliteter i området Mysusæter – Raphamn - Rondablikk for å stimulere til alternativ turisme hvor Rondane kan oppleves på avstand.

En hovedtrasé gjennom Rondane Nord

- Fordeler: En hovedsti vil medføre god kanalisering av ferdselen. Allikevel må det komme flere tiltak for å få til trekket særlig i området Mysusetter – Spranget - Rondvassbu.
- Knytter sammen de fleste turistbedrifter. I tillegg til hovedsti, merking til 2000 m toppene.
- Mer overnatting i Rondvassbu og de andre bedriftene pga. at det blir lenger å gå. De aller fleste mente dette var en bedre løsning enn å ta bort enkeltstier. Mulighet for reinen til å trekke både øst og vest.
- Ulemper: Bjørnhollia kommer ikke med. Stien gjennom Illmandalen blir ikke merket og Triangelen i Rondane blir erstattet av en hovedsti. Kompensasjon? Må gjøre noe i området Rondvassbu i tillegg. Finansiering av de ulike tiltakene?

Venabygdsfjellet

- Enighet om utvida stoppforbud til 15 mai.
- Mer ressurser til oppsyn for å håndheve stoppforbud.
- Nok skilting, men kan den plasseres bedre?
- Mer og bedre informasjon om stoppforbud til reiselivsbedriftene.
- Info fra Fjellstyret før guidaturer arrangeres.
- Guidatur – Gunstadseter – Snødølhøgda – Mumillom – Venabu kan skape konflikt. Dialog med fjellstyret før tur.
- Dialog! Reiseliv – forvaltning.
- Fast kontaktpunkt – hvem skal vi kontakte? Fjelloppsyna. Kontaktopplysninger.
- Turforslag lenger fram på fjellet – fjerne forslag inn i villreinområder.
- Fortgang i reguleringsarbeidet.
- Viktig trekk over FV 27 fra gammelt.
- Tunnel er det beste – slipper mange små tiltak. Har ikke tro på delvis vinterstenging. Veien er viktig beredskapsmessig samt skoleveg. Fv27 mye stengt- hvem kompenserer for tapte inntekter?
- Campingforbud fra Gunstadseter - Spidsbergseter.
- Unødvendige avkjøringer må stenges.
- Sykling skaper konflikter. Sykkelkart – dette finnes: [Sykkelrunde på Venabygdsfjellet - Kart rev august 2022 \(5\).pdf](#) . Det bør ikke tillates sykling i nasjonalt villreinområde.

Friisvegen

- Sperrer trafikken til flyvraket ved Øverlihøgda trekket mot Imsdalen? Flyvraket er en søppelhaug - lite igjen av det opprinnelige vraket. Farlig for dyr. Tagging. Skaper et parkeringsproblem på Friisvegen. Flyvraket bør flyttes til museum eller attraksjon et annet sted – Ringebu sentrum?
- Senere åpning – ingen betydning for beitenæringa. Tidligste tillatte beiteslipp i Stor-Elvdal 15. juni. Men problemer for de med bruksrett i Imsdalen. 1.juni ok åpningsdato, men må vurderes av Fjelloppsynet.
- Ikke problem med folk – laushunder?
- Vi må tørre å ta de upopulære vedtakene.
- Lite camping – oppfattes ikke som et problem.

- Kan kjøttfe forstyrre reinen?
- Ulovlig kjøring før åpning med MC og ATV.
- Lede ferdsel fra Friisvegen over til Fv til 27? – Ingen tro på dette.
- Ingen konklusjon på annen ferdsel enn til fots.